

بررسی رابطه میان استرس و کارآیی مدیران پرستاری در بیمارستان‌های منتخب

مسعود سیرتی نیر، M.Sc. و مرتضی خاقانی زاده، M.Sc.

آدرس مکاتبه: دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج) - پژوهشکده طب رزمی - مرکز تحقیقات بهداشت نظامی - تهران - ایران

خلاصه

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی مقطعی می‌باشد که هدف آن بررسی رابطه میان استرس و کارآیی مدیران پرستاری شاغل در بیمارستان‌های تابعه دانشگاه‌های علوم پزشکی بقیه... (عج) و ارتش است. در این پژوهش ۹۰ نفر از سرپرستاران از طریق سرشماری شرکت نمودند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه اطلاعات عمومی و آزمون‌های ارزیابی متغیرهای استرس‌زای روانی، فرم‌های ارزیابی کارآیی مدیران و مقیاس نمره‌گذاری لیکرت بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شد. در این بررسی ۳۸/۸٪ مدیران پرستاری دارای استرس خفیف ۳۵/۶٪، استرس متوسط و ۲۵/۶٪ آنان دچار استرس شدید بودند. همچنین ۷٪ از مدیران پرستاری کارآیی در حد خیلی کم، ۹/۷٪ آنان کارآیی در حد کم، ۲۷/۷٪ کارآیی متوسط، ۳۲٪ کارآیی در حد زیاد، ۲۳/۶٪ کارآیی خیلی زیاد داشتند. میان استرس و کارآیی سرپرستاران رابطه آماری معنی‌داری وجود داشت ($p = 0/001$). همچنین، بین شدت استرس و میزان کارآیی سرپرستاران رابطه معنی‌داری وجود داشت ($P = 0/01$). براساس آزمون آماری انجام شده بین فشار روانی و گذراندن آموزش دوره مدیریت رابطه معنی‌داری وجود داشت ($P = 0/03$). بین مدیران پرستاری بیمارستان‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی سپاه و ارتش از حیث استرس و کارآیی تفاوت آماری معنی‌داری وجود نداشت. براساس نتایج حاصل از این پژوهش می‌توان با اذین بردن زمینه‌های استرسی کارآیی مدیران پرستاری را افزایش داد.

واژه‌های کلیدی: سرپرستار، استرس، کارآیی، مدیر پرستاری

مقدمه

عوامل استرس‌زای مدیران پرستاری می‌تواند درون یا بیرون سازمان جای داشته باشد، تغییرات اجتماعی، شرایط اقتصادی، طبقه اجتماعی و شرایط محل زندگی می‌توانند از جمله عوامل استرس‌زا به‌شمار آیند [۱]. مدیران پرستاری نقش بسیار خطیری در هدایت اراییه خدمات به مددجویان و بیماران ایفاء می‌نمایند. یکی از عوامل مهم در بهبود عملکرد و کارآیی مدیران پرستاری تعیین استرس‌ها و عوامل موجد آنها می‌باشد، تا به این وسیله بتوان

نسبت به‌رفع آن اقدام نموده و از کاهش میزان کارآیی مدیران پیشگیری نمود.

نزدیک به صد سال است که مفهوم استرس مورد بحث و بررسی قرار گرفته است، این مفهوم با آن که در ابتدا بسیار مورد توجه روان‌شناسان بوده، اما نخستین بررسی‌ها در حوزه دانش پزشکی انجام گرفته است [۲].

آنچه آثار و عوارض انواع استرس به‌ویژه استرس‌های ناشی از شغل را ملموس‌تر و برجسته‌تر نشان می‌دهد، بیان آماری آنهاست. نتایج مطالعه‌ای نشان داده است که فقط افسردگی به‌عنوان یکی